

Birtalan Ferenc

...aztán lett az ültetés

Birtalan Ferenc:

...aztán lett az úttest

„Bár tél van,
iderajzoltam a pillangót Neked,
ha a tavaszra vágysz.”

(Zselyke)

Tartalom

Zselykeségek.....	4
Teremtéstörténet.....	5
Tentető.....	6
Óvodal.....	7
Zselykeségek.....	8
Annyira hiányzott.....	10
Szobacirkusz.....	11
Röptető.....	12
Iskolaérettek.....	13
A Csorba Piri.....	14
Nagyanyám.....	15
 Nem minden macska	 16
Vers utca.....	17
Piacon.....	18
Pingvin-les.....	19
Nem minden.....	20
Gombarató.....	21
Erdei kaland.....	22
Kisgömböc.....	23
Nyarazó.....	24
Nagyokos.....	25
Ha-tenger.....	26
Békalagzi.....	27
Morzsoló.....	28
A bohóc.....	29
Hamvas csikóm.....	30
 Tavaszkészül	 31
Hóolvadás.....	32
Télhideg éjből.....	33
Ha a... ..	34
Farsang.....	35
Tavaszcím.....	36
Szélvers.....	37
Éjfél lakodalom.....	38
Surrogó.....	39
Tündérvész.....	40

Zselykeségek

Teremtéstörténet

A Világ úgy kezdődött,
hogy volt egy nagy fekete,
azt elnevezték *Földnek*.
Volt egy nagy koszos valami,
azt elnevezték *járdának*,
aztán lett az *úttest*.

* * *

Volt Ádám és Éva.
Lett sok gyerekük.
Aztán azok elköltöztek
és lett a sok ember.

* * *

Kutyák úgy teremődtek,
hogy csináltak egy fakutyát,
lelket leheltek bele,
aztán csináltak még egyet,
lett sok kutyagyerekük,
aztán azok elköltöztek
és lett a sok kutya.

* * *

Mindent nem akarom elmesélni,
de az úgy volt, hogy volt
– mert csinálták –,
azokból lett sok...,
aztán azok elköltöztek szanaszét,
és lett a sok lakótelep.

Tentető

Szép a hajad, Pötyi baba,
Szilvi, de szép a ruhád!
Nekem is vesz anya szépet!
Pirost, zöldet, égi-kéket,
csinál copfos frizurát!
Pötyi baba, Szilvi baba,
tralla-la-li, tralla-la-la.

Óvodal

Elmúltam már három éves,
óvodába járok.
Verset mondunk, táncolósat,
pörögnek a lányok.

A fiúk csak irigykednek,
hogy a szoknyánk repdes.
Azután meg mi bánkódunk,
ha katonák lesznek.

Zselykeségek

Anya!
A felhők miért laknak
fönt a magasban?
Amiért a
taslafülű nyúl se hagyja,
hogymegsimogassam?

* * *

A Télahó, a Hajhúzó, a Repülőangyal és
a Kopi Mori
mindig itt járkálnak a ház körül,
és csak azt lesik,
hogyménilyen rossz vagyok,
megolyan rossz vagyok,
hogymikor fekszem le végre,
amindenemet.

De apáék nem törődnek,
hogymőkilyen-olyan-milyenek,
ésakkor fekszenek amikor akarnak,
a Marci is, meg főleg a Dóra...,
pedig van úgy, hogymele
am*legjobb barátnők* vagyunk.
Amíg nem jön a Mikulás, a Hajrángató,
a Jézuska és a Csipi Mori.

* * *

Anyának én vagyok a rózsaszála,
élete-tubicája, csillaga, violája,
gyönyörűsége...

Apának: murugya gyugyu, nyakaskata,
lábastyúk, cipőfenekű libalány,
ésnéha:
kicsikém...

Ilyenkönnyű megkülönböztetni
amiszüleimet.

Énmegminden vagyok.

* * *

Megyek a boltba,
mitvegyek?

Túró Rudit, friss tejecskét,
kalácsot és kenyeret.
De a bolt,
ha be lesz zárva,
neked sem hozok, apácska,
borot, sört,
se egyebet!

Annyira hiányzott

Rongyó *a legjobb barátom*.
Apa varrta egy fehér pólóból,
titokban.
A haja fekete fonál.
Rajzolt neki szemet, orrot, száját
és festett rá ruhát.
Ahogy elővette a háta mögül,
rögtön tudtam:
Ő lesz *a legjobb barátom*.
Rongyó nem szólt,
de mikor magamhoz öleltem,
már tisztán hallottam a hangját:
... az leszek, igen.

Anyá valami orvosizén volt Dominikán,
s mint bárhonnán,
onnan is hozott nekem babát.
Meglepődött mikor
az Újat Rongyónak bemutatam,
de még sokáig nem mondtam el neki,
Rongyó *a legjobb barátom*,
és apa őhelyette varrta,
mert annyira hiányzott.

Szobacirkusz

Három babám *partvista*:
Dani, Kata, Sára.
Bukfenceznek, ugrándoznak,
ahogyan az járja.

Pötyi, Szilvi, Morgó, Brummancs
tátott szájjal nézik,
mi csuda nagy bátorság visz
föl a magas éégig.

Átugrálnak tűzkarikán,
Dani majd' föllobban.
A népek meg vitatkoznak:
ki csinálja jobban?

Sára cigánykereket hány,
Kata szaltót, hátra.
Dani kézen futkorászik,
égnek áll a lába.

Pötyi, Szilvi, Morgó, Brummancs,
Dani, Kata, Sára!
Megnézheted, mind világszám!
Gyere a szobámba!

Röptető

Cinege röpül a kertbe.
Megfoglak! – kiált rá Zselyke.
Csapdos a karja, emelné,
szállna a cinege mellé.

Nézi a puli, a macska,
egy egér, pár bogaracska.
Huszonnyolc petty, hány mellényen?
Katicáék lesik, négyen!

A hőscincér bajsza reszket:
Hová röpülsz, ki eresztett?
Tud-e róla apád, anyád,
bátyád, nővéred legalább?

Breke-ke-ke jó, hogy jöttem,
szól a varangy, jer mögöttem!
Nincs minékünk tollunk, szárnyunk.
Egy-kettő-egy, így ugrálunk!

Iskolaérettek

Elmúlt a nyár. Bánatosan
lóg a kutya orra.
Mi is most kerültünk éppen
tanköteles sorba.

Iskolába visz a táska,
a füzetek, könyvek...
Óvodásnak, bárki látja,
mégis kicsit könnyebb.

Mese, játék, tánc, kacagás...,
itt a betűk, számok...,
melyik milyen sorba jöjjön,
azt kell kitalálnod.

Tanulj fiam, tanulj lányom...,
bizony, hogy megéri,
magyaráz a gyerekeknek
a Tanító néni.

Otthon a sok baba, játék
majdnem összevesznek,
ki miatt is nyilvánultunk
iskolaérettnek?

De hát ez az élet rendje,
a tesóm mesélte,
tanévnyitóból sem jut több,
csak egy-egy egy évre.

A Csorba Piri

A legrosszabb rosszgyerek a babáim közül
a Csorba Piri.

Vele mindig csak a problémák vannak.

Nem kel fel időben,

nem akar rendesen mosakodni,

turkálgatja az ételt,

és az iskolában

csak néz kifele az ablakon.

Nézi az eget, a fákat, a madarakat.

Pedig annyiszor mondtam:

Piri, mi lesz így belőled, ha megnősz?

– de nem használ neki.

Áll a tükör előtt, próbálgatja a ruháit,

én meg csak sopánkodok:

Jaj, jaj kicsikém...

és nekiülök a leckémnek,

nehogy anya vagy apa rákezdjen:

Jaj, jaj, kicsikém,

mi leszel így, ha megnősz?

Nagyanyám

Apukám anyukája nagyon jól tudott úszni,
mert a Maros mellett született,
és ott szinte kötelező.
Bajnok is lehetett volna,
de egyszer
majdnem belefulladt a folyóba.
Így aztán nem lett.

Én, sajnos
nem tudok úgy úszni mint ő,
pedig én egy szigeten születtem.
A házunktól majdnem odaláttunk a Dunára,
de apáék mindig a hidakat választották.

Nem minden macska

Vers utca

Vidámvers utca háromban,
ősszel, télen is nyáron van.

Madárröptetős napkeltét
bámulnak a jegesmedvék.

Levél hull vissza faágra,
bejgli dióvá darálva.

Öregapó jár rollerrel.
Naplementekor: Jó reggel.

Unokák, pólyás nagymamák
fényezik a réz angyalát.

Lovak kocsmában bort isznak,
az eperfa meg bólintgat.

Ne feledd Vidámvers utcám,
egyed szám után hármasszám!

Van versláb, rím is, kimérten.
Idétlen. De nem időtlen.

Piacon

- Kofaasszony, hogy a répa?
- Az ép, vagy a potyadéka?
- Nem darabra, halomban,
így az egész, ahogy van!
- Áldja-vigye, legyen hét,
a Teremtő teremt még!

Pingvin-les

Három pingvin,
tityi-totty,
lent a sarkon
ballagott.

Sötét frakkban,
fehér ingben:
a szememnek
alig hittem!

Ez aztán a csuda,
mondtam,
s utánuk eredtem
nyomban:

hová mennek
késő este,
hogyan kerültek
Budapestre?

Elárulom hát
a titkot:
az a három pingvin,
titty-totty,

álmaimban
bandukolt,
s persze
déli-sarki volt!

Nem minden

A puli farka kunkori,
a macska farka tarka.
A szarkáé milyen színű,
nem látni, eltakarja.

De ha a macska kunkori,
s a puli eltakarja,
a szarkáé olyan színű,
milyennek épp akarja.

Ám ha a szarka kunkori,
s a puli tarka éppen,
nem minden macska oly színű,
ahogyan elmeséltem.

Gombarató

Hogy kerül a
Zingre gomb
Megmondanám
De nem tudomb
Izonyára
A gomb ha nő
S a mennyiség
Túl föltűnő
Aratni kezd
A Gombszedő
Piacra viszi
S mingyár
Vevője lesz a
Zinggyár
S ha céna van
És ing akad
Megy minden
Mint a
Gombolat

Erdei kaland

Csiperkőc úr bodzagol.
Kalapjában rókatoll.
Virittyol a moharon:
napi távom rohanom.

Lelassít a csigavonat:
Ne beszéljen bolondokat.
Menjen inkább pipitéren,
épp ráérek, kikísérem.

Vigyázzon, még beleszédül,
szól valaki rekettyéül,
épp elég az ember gondja,
minek még egy bolondgomba!

Nem tudják, hogy mi a rangom?
Ki merészel ilyen hangon
kötözködni hajnalórán?!
Rögtön szétszórom a spóráim!

Nem vagyok én értékcsökkent,
hogy szapuljon minden jöttment!
Ki az utamból nem tágul,
megtanítom galócaúl!

Kisgömböc

Macskanadrág, macskaing.
Erdőn át út kacskaring.

Megy a nyúl, a farkas is,
járt arra egy Barkas is.

Ott biceg a nagymama:
őrzi az Úr angyala.

Vaddisznó, hat vadmalac,
Kisgömböc is ott szalad.

Bekapja mi útba áll:
farkast, Barkast, nagymamát,

vaddisznót, hat malacot –
mindent, mindent bekap ott.

De az útnak vége lett,
nagyot durrant, szétesett.

Dőlt a Barkas és a nyúl,
nagyanyó, az ordas úr,

hat malac, a vadmama,
inalt az Úr angyala.

Üres az út, kacskaring,
nadrág sincs, se macskaing.

Nyarazó

Pörög, kattog a mókusfarokka,
Jancsi, Pál kap cirokra-marokra.
Ég tetején lóg a söprűlapát.
Jól beijed és megadja magát.
Pálmafa csúcson a rókamajom
tyúkbanánt álmodik hajnalokon.
Harcsa bitangol a búzamezőn:
csobbannék én is, de nincs evezőm.
Bóg a téhén a templomtoronyban,
szénaebédje, nem tudja, hon van.
Leffed a nyelvem, szól a bolond.
Nekem meg nincsen, néz a kolomp.
Elmegy a nyájam, a rét kiürül,
hogyan lesznek főkolontos egyedül.
Fáradok, néz föl az égre a nyúl,
hátha felé intersas kanyarul.
Billeg a banka: búbos a kontyom,
mégsem élhetek békaporontyon!
Étterem kéne, vagy béretető –
szól a barázdán egy billegető.
Kukoricásban a tengeri sünn
táncdalokat fú egy nincs-hegdűn.

Nagyokos

Földre az ég, ha
 rámordul,
nyílnak a felhők,
 zápor hull.

Kopp-kopogósan
 csepp meg csepp,
na, te nagyokos,
 számold meg.

Mondjuk, lehet úgy
 tízszer száz.
Éppen elég, hogy
 bőrig ázz!

Ha-tenger

Ha minékünk tengerünk lenne,
elsorolom, mi lenne benne:

Lennének rozmárok, pingvinek, fókák,
tartanánk zsákszám tengeri bolhát,
tengeri egeret tengeri sünnnek,
tengericsillagos lenne az ünnep,
tengeribetegnek tengeri kórház,
tengeri erdő, hogy benne bóklássz,
tengeri-szárnyn lebegő rája,
bálnafióka és a mamája,
lennének – persze szájkosárral – cápák,
bölcsőszájú süllő, amint bölcsőszájt tát,
a kardhalak kardja tokba lenne rejtve,
a tokhalak esze szintén tokban lenne,
írni ha akarnál, ott teremne máris
a tintahal, mivel úszó kalamáris,
lenne némely teknőc, úgy egy métermázsa,
aztán repülőhal, vízitehén, márna,
lenne polip, három, pár tengeri musztáng,
tengeri uborkánk, valahány langusztánk,
s ha már benépesült a tengeri ország,
ülnénk csak a partján, s lábunkkal pocsolnánk.

Békalagzi

Gyalogúton gyalogbéka
békén gyalogolgat.
Hogyha igaz ami hírlik,
házasodik holnap.

Készülődik a varangynép,
forognak a nyársak,
nagy kondérban keverik a
szúnyogbecsináztat.

Tóparton a kórus hangol,
figyelik a vének.
Bólogatnak: így kell szólni
a nászbrekekének.

Megérkezik a vőlegény.
Mint a sült hal, néma.
Postán jön a menyasszonya,
mert leveli béka.

Morzsoló

*Jutka, Jutka,
kukoricacsutka!*

Pereg, pereg le a szem,
tyúkok eszik, *asziszem*.
Sorjáznak a malacok:
nekik miért nem adok?
Attól aztán híznának,
dagadnának sonkának.
Rut-rutol a pulykanép:
kevés ez az eleség,
igyekezzél, morzsolj többet,
látod még, mennyien jönnek?
Liba gágog, kacsá hápog...
Én itt nem kukoricázok!
Nem kell aprójóság egy se,
sipirc, irány Budapestre!
Véget sem ér ez a perc:
hamburger és *mekdonele*,
sok *cinema* rám vár csak,
megnézem a *plázákat*!
Ne várjanak a tikok,
estig itten maradok!

A bohóc

Nyeltem tüzet,
rágtam kócot.
Látták lappok,
bergengócok.

Manézsokban
műlovartam.
Medvék, kígyók
másztak rajtam.

A trapézon
ma sincs párom:
Nagy Szaltó-cár
volt tanárom!

Hegedültem,
trombitáltam,
hátidobot
vert a lábam.

Orrom bumszli
piros labda,
körülöttem
csinnadratta!

Ha földob a
gumiasztal,
gyereksereg
kísér tapssal.

Arcomra könny
sose pereg,
nevet, ki lát,
felnőtt, gyerek.

Bánatom nincs,
bohóc vagyok:
ne hidd el, ha
nem akarod!

Hamvas csikóm

Lovam lábán
csengő vas volt,
mit a kovács
reápatkolt.

Paripámon
gyémánt patkók:
mikor táncolt,
csillagot szórt.

Hamvas csikóm
gyöngy arabs ló.
Nem illik még
rá a patkó.

Tavaszkészül

Hóolvadás

Nem mozdul a tó még,
de már fogy a jég.
Föld nyeli a hólét,
fölisza az ég.

Épp eleget fázott
ember, kert, madár!
Március, te áldott,
jössz-e végre már?

Csípőd aranyvessző,
szemed napsugár.
Hajad mire megnő,
bekopog a nyár.

Télhideg éjből

Hová, hová?
Világgá!
Fává lenni,
virággá!

Tükrös holdból
napos ággá,
ködharmatból
szivárvánnyá!

Éjfeketéből
májusi rétté,
télhideg éjből
újra reménnyé!

Ha a...

Ha a tél ránk ront,
sikkan a szándomb,
mar a szél, jég vág,
les a vak ég rád.
Föd a hó leple,
lezuhan az este.

Ha a zöld ébred,
vége a télnek.
Fogy a jég, hó nincs.
Nefelejcs, bölints!
Friss szelek járnak,
tavaszillat árad.

Ha a nyár táncol,
nap-arany lángol.
Szivárvány-ágon
csak fuvolázom.
Röpülj az égnek,
gyöngyharmatos ének.

Ha a lomb rőtül,
bokron fán ősz ül.
Édesül szőlő,
aztán újra tél jó.
Új tavasz, nyár és
megy körbe a játék.

Farsang

Nem süt nap, nem dörög ég.
Fánkok sülnek, csörögék.
Jó illatuk szétárad,
fölvesszük a maszkákat.

Úzzük, fut a február.
Hej, március, jössz-e már?
Nyíljanak a kabátok!
Virágot hozz, virágot!

Tavaszcím

Január, február...

Mondja apa: jön a nyár.

Szénéztem a februárban,
de nem láttam, hogy már nyár van.
Fáznak a fák, bokrok fáznak,
nyoma sincsen napsugárnak.
Ködöt rejt a kertek alja.
Hó, zúzmara betakarja.

Ne búslakodj, kicsi lány,
mondja apa, jön a nyár.

Ezer rügy vár minden ágon,
túl a fázós februáron.
Tavaszcím készül, virradatra
ezüst fényt szór szét a barka.
Virág, bokor újra éled,
nagykabátod lecseréled.

Január, február...

Anyu, apu! Itt a nyár!

Szélvers

Nem éri az utat talpam
télen sincsen ruha rajtam,
nem fázom.

Orrod alá fújok füstöt,
amikor én jövök, tüsszögd:
Adj' Isten!

Mikor zsémbesen ébredek,
még a ház is beléremeg,
úgy rázom!

Felhőbe dugom a Napot,
amikor én mérges vagyok:
ne süssön!

Ám a harag, ahogy jön, megy,
a föld arcáról a könnyet
letörölöm.

Éjféli lakodalom

Táncolj, ezüstitallérencú,
gyöngyös égi menyecske.
Csipkés hajkoronát ad
a szentjánosbogaras este.

Pántlikázott paripákkal
jön a jegyenásznagy.
Hej, micsoda lagzi lesz,
lovak csillagport kapálnak.

Erdőhárján játszik a szél,
tó tükrén csodafényjel.
Hej, micsoda lagzi ez,
farát riszálja, reng az éjjel.

Surrogó

Vérszínű borbolya lánghol.
Nyárból a kert, csupa nyárból.
Lepke röpköd a katángra,
csillagot fénylik a szárnya.

Lámpafű les föl az égre:
hullat-e könnyeket érte?
Napragyogás simogatja:
Ez már a nyárnak a napja.

Hálókát szőnek a pókok,
trappolnak hangyamelósok.
Viszik a bolyba a szajrét,
surrogó sok kicsi talp ég.

Köszöntik este a Holdat:
sármányok, rigók papolnak.
Sündörögék egerésznek.
Denevér siklik az éjnek.

Tündéervers

Nem illik rám pompa, ékszer.
Nap az arcom, tükröm Hold.
Én osztom az álmot széjjel,
mikor az ég puha gyolcs.

Tündérpercet jár az óra,
mutatói jegenyék.
Vigyáznak az aluvóra,
míg az árnyak feketék.

Felöltözöm szárnyas éjbe,
lámpásaim csillagok.
Ágyatokig ér a reggel,
ha az arcom fölragyog.